COLLOQUIA THEOLOGICA OTTONIANA 1/2016, s. 57–68

DOI: 10.18276/cto.2016.1-04

Z BADAŃ NAD POSŁUGĄ KATECHETYCZNĄ DLA MŁODZIEŻY W SZKOLE PUBLICZNEJ NA PRZYKŁADZIE LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCEGO – ZESPOŁU SZKÓŁ PONADGIMNAZJALNYCH W DĘBNIE W LATACH 1945–2015

Zenon Kapłon[*]
Dębno

Wstęp

Zmiany geopolityczne, jakie się dokonały po zakończeniu drugiej wojny światowej, dotyczyły także ziem położonych nad Odrą i Bałtykiem. Obszary te, wówczas chętniej zwane Ziemiami Odzyskanymi, miały za sobą kilkusetletnią dominację protestantyzmu, co bezpośrednio najwyraźniej było zauważalne w architekturze i dyslokacji obiektów sakralnych. Od lat trzydziestych wieku XX do zakończenia drugiej wojny światowej mieszkańcy tych ziem przeżyli konfrontację ze zbrodniczym i agresywnym ateizmem hitlerowskim[1]. Potwierdzane niekiedy wiadomości o zbliżającym się froncie przyczyniły się do odbywającej się w atmosferze paniki ucieczki ogromnej większości tutejszych mieszkańców za Odrę. Po wkroczeniu oddziału sowieckiego do Neudamm (Dębna) rozpoczęło się wysiedlanie mieszkańców[2]. Ponieważ osadnicy zasiedlający te ziemie w większo-

---

[*] Ks. Zenon Kapłon SDB – dr teologii ze specjalnością katechetyka, katecheta młodzieży, wizytator katechetyczny archidiecezji szczecińsko-kamieńskiej; e-mail: zkaplon@salezjanie.pl.

[1] N. Davies, *Europa. Rozprawa historyka z historią*, tłum. E. Tabakowska, Kraków 2000, s. 1128–1129.

[2] Niewiele osób narodowości niemieckiej niezbędnych do utrzymania technologicznego ciągu ważnych dla miasta urządzeń pozostawiono wraz z ich rodzinami. Por. R. Jachimowicz, *Naudamm – Dębno, przeszłość i teraźniejszość*, Gorzów Wlkp. 1999, s. 37.

ści byli katolikami, pojawił się problem katolickiego duszpasterstwa i katolickiej katechezy[3].

Siedemdziesiąta rocznica utworzenia i funkcjonowania Liceum Ogólnokształcącego w Dębnie[4] jest okazją do zwrócenia uwagi na posługę katechetyczną w tejże szkole. Po zakończeniu drugiej wojny światowej prowadzenie zajęć katechetycznych w szkole publicznej regulowały następujące przepisy prawne: mający charakter międzynarodowej umowy konkordat, przepisy prawa państwowego, głównie oświatowego, i przepisy prawa kościelnego[5]. Z funkcjonującego na podstawie ustawy z dnia 11 marca 1932 roku w okresie międzywojennym trójstopniowego podziału szkół powszechnych zrezygnowano[6]. W październiku 1945 roku w Dębnie utworzono szkołę ponadpodstawową o nazwie Państwowe Gimnazjum i Liceum w Dębnie. Koncepcja tej placówki oświatowej uległa zmianie, gdy w roku szkolnym 1948/1949 do liceum dołączono szkołę podstawową i utworzono 11-letnią szkołę ogólnokształcącą stopnia podstawowego i licealnego[7].

Przy założeniu, że katecheza jest równocześnie nauczaniem prawd wiary, wychowaniem chrześcijańskim i wtajemniczeniem w rzeczywistość, o której wiara poucza[8], to nieodzowne jest także „rozróżnienie między nauczaniem religii a katechezą oraz komplementarność tych dwóch dziedzin”[9]. Ze względu na ich

---

[3] We wrześniu 1945 roku na terenie wówczas przynależącym do powiatu chojeńskiego czynnych było 18 szkół podstawowych, w których na 32 nauczycieli przypadało 945 uczniów. Jedną z tych szkół była Szkoła Powszechna w Dębnie. Por. J. Wysokiński, *Szkolnictwo i oświata dorosłych*, w: T. Białecki (red.), *Z dziejów Ziemi* Chojeńskiej, Szczecin 1969, s. 359.

[4] Oficjalne przejęcie miasta przez administrację polską od jego sowieckich zdobywców nastąpiło 15 maja 1945 roku. Od dnia 1 sierpnia nazwa Neudamm została zastąpiona nową nazwą – Nowy Dąb. Od 1 stycznia 1946 roku nazwę Nowy Dąb zmieniono na Dębno, które przejściowo w ciągu kilkudziesięciu lat miało przymiotnik: Lubuskie. Por. R. Jachimowicz, *Dębno. Tryptyk barw miasta*, Szczecin 2013, s. 58.

[5] Najważniejszymi aktami prawnymi, które gwarantują nauczanie religii w szkołach, są: Konstytucja Rzeczpospolitej Polskiej, konkordat między Stolicą Apostolską a Rzeczpospolitą Polską, ustawa z dnia 7 września 1991 roku o systemie oświaty, rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 kwietnia 1992 roku w sprawie warunków i sposobu organizowania nauki religii w publicznych przedszkolach i szkołach. Por. R. Strus, S. Zwolak (red.), *Nauczanie religii w przedszkolu i szkole. Wybrane zagadnienia dydaktyczne i prawne. Krótki poradnik praktyczny dla dyrektorów i organów prowadzących*, Zamość 2013, s. 11.

[6] Por. J. Wysokiński, *Szkolnictwo i oświata…*, s. 358.

[7] Por. tamże, s. 364–365. Również tamże znajduje się dość ogólnikowy opis trudności związanych z pionierską aktywnością nauczycieli i rodziców w czasie tworzenia warunków pracy dydaktycznej zakładanych szkół. Tamże, s. 358–373.

[8] Por. Jan Paweł II, *Adhortacja apostolska „Catechesi tradende”*, Rzym (16 października 1979), nr 18, w: Jan Paweł II, *Adhortacje apostolskie*, Kraków 1996.

[9] Por. Jan Paweł II, *Szkoła i religia. Przemówienie do księży rzymskich*, 3, „L’Osservatore Romano” [wyd. polskie] 1981, nr 4, s. 14.

specyficzny charakter jest możliwe wyodrębnienie poszczególnych podokresów w badanych latach 1945–2015.

1. Pionierski i spontaniczny rok szkolny 1945/1946

W dniu rozpoczęcia zajęć szkolnych w miesiącu październiku 1945 roku w Dębnie najprawdopodobniej było dwóch kapłanów katolickich. Jednakże budowniczy kościoła pw. św. Antoniego (1929–1934), długoletni katecheta, miejscowy proboszcz, ks. Hubert Młocek[10], był bardzo chory i zmarł w dniu 12 listopada. Przybyły w sierpniu do Dębna ks. Franciszek Sobolewski najprawdopodobniej zamieszkał na gościnnej plebanii ks. Huberta. Będący już w wieku średnim i po przejściach wojennych na Kresach Wschodnich ks. Franciszek został skierowany wkrótce do pracy w innej parafii. Przed Bożym Narodzeniem do Dębna przybył ks. Wiktor Markiewicz[11], który zastał tu dużą liczbę opustoszałych świątyń protestanckich, które należało dostosować do potrzeb kultu katolickiego. Delegowany do duszpasterstwa na środkowym Wybrzeżu ks. Wiktor pełnił tam różne funkcje pastoralne, z których ostatnią był funkcja wieloletniego kapelana sióstr zakonnych[12].

Do ciągle jeszcze pozbawionego stałego katolickiego duszpasterza Dębna w marcu 1946 roku przybył pierwszy salezjanin[13], ks. mgr Antoni Kołodziejczak SDB, który przede wszystkim starał się być dobrym organizatorem duszpasterskiej posługi[14], a także poszukiwał dobrych katechetów, zwłaszcza z dłuższym stażem posługi katechetycznej[15].

---

[10] Lekcja religii katolickiej w Dębnie była prowadzona przez dojeżdżających z pobliskiego Kostrzyna kapłanów katolickich i odbywała się początkowo w zaadaptowanych do tego celu pomieszczeniach prywatnych. Po wybudowaniu kościoła pw. św. Antoniego proboszczem i katechetą był ks. Hubert Młocek. Por. R. Jachimowicz, *Neudamm – Dębno przeszłość i teraźniejszość*, s. 49–50.

[11] Por. J. Pietrzykowski, *Obecność Salezjanów Inspektorii św. Stanisława Kostki na Ziemiach Odzyskanych w latach 1945–1952*, Kutno 1990, s. 172.

[12] Ks. Wiktor Markiewicz, ur. 6 września 1908 roku w Odessie, wyświęcony na kapłana 23 czerwca 1935 roku w Krakowie, zmarł 12 grudnia 1994 roku w Słupsku. Por. http://www.koszalin.opoka.org.pl/new/a.php?m=4&p=k_zmarli (9.03.2016).

[13] Miejscem zamieszkania i posługi duszpasterskiej salezjanów usytuowanym najbliżej Dębna był wówczas Berlin. Por. P.G. Söll, *Die Salesianer Don Boscos (SDB) im Deutschen Sprachraum 1888–1988*, München 1989, s. 262–265.

[14] Por. Z. Kapłon, *Okoliczności przybycia i początki posługi duszpasterskiej salezjanów w Dębnie*, w: J. Pietrzykowski, J. Wąsowicz (red.), *„Da michi animas caetera tollae". Księga pamiątkowa dedykowana ks. Profesorowi Stanisławowi Wilkowi SDB w 70. rocznicę urodzin*, Piła 2014, s. 310–312.

[15] Por. J. Pietrzykowski, *Obecność Salezjanów*..., s. 126–128, 224.

Nie można wykluczyć, że w roku szkolnym 1945/1946 spotkania katechetyczne odbywały się, a uczestnicząca w nich młodzież licealna mogła się spotykać z kolejnymi duszpasterzami, jacy się w tym czasie pojawiali w Dębnie.

Jeśli przyjąć, że nauka religii, będąca oryginalną formą posługi słowa w szkole, jest aktywnością celową, zmierzającą do uobecniania Ewangelii „w systematycznym i krytycznym osobistym procesie przyswojenia kultury”[16], to katecheza młodzieży w roku szkolnym 1945/1946 nad Odrą i Bałtykiem po kilku miesiącach od zakończenia wojny nie mogła nie mieć takiego właśnie szczególnego charakteru.

Po odwołaniu ks. Antoniego Kołodziejczaka w miesiącu sierpniu do innych obowiązków w Łodzi do posługi duszpasterskiej w Dębnie został skierowany drugi z kolei salezjanin – ks. Stefan Blezień SDB (1946–1952)[17].

2. Lata posługi duszpasterskiej 1946–1952 charakteryzujące się ogromnym zapotrzebowaniem na proboszczów-katechetów

W czasie pełnienia obowiązków proboszcza przez ks. S. Blezienia zaobserwować można tendencję do konfrontacji komunistów z Kościołem katolickim w Polsce. Delegatura władzy sowieckiej w Polsce miała oparcie w sowieckich siłach zbrojnych, w polskojęzycznych konformistach i pracownikach służb specjalnych, rozlokowanych na terenie Polski. Począwszy od roku 1948, zaczęto zabraniać uczenia religii w szkołach nauczycielom świeckim[18]. Po relegowaniu katechezy z terenu polskiej szkoły publicznej zajęcia katechetyczne odbywały się w zaadoptowanych do tego celu pomieszczeniach na terenie kościoła św. Apostołów Piotra i Pawła, w będącym pod opieką sióstr felicjanek kościele pw. św. Antoniego. Na sale katechetyczne zostały zamieniane pomieszczenia gospodarcze. Bez zgody ogółu społeczeństwa szkoła publiczna podówczas miała być wyłącznie kuźnicą ateistów, kadr dla utopii przyszłego sowieckiego społeczeństwa.

Obowiązki katechetów młodzieży pełnili wówczas: ks. Michał Smętek SDB (1946–1948)[19], ks. Franciszek Krajewski SDB (1948–1949), ks. Feliks Żołnow-

---

[16] Por. J. Szpet, *Wprowadzenie*, w: D. Jackowiak, J. Szpet (red.), *Katecheza wobec zadań nowej szkoły. Materiały sympozjum zorganizowanego w dniach 22 maja i 18 września 1999 r.*, Poznań 1999, s. 7.

[17] Por. J. Pietrzykowski, *Obecność Salezjanów*..., s. 69–71, 172–173, 202–204.

[18] Tamże, s. 224.

[19] Por. tamże. Ze względu na rytm pracy szkół doroczne zmiany katechetów odbywały się zwykle podczas wakacji.

ski SDB (1949–1951)[20], ks. Czesław Madej SDB (1950–1951), ks. Władysław Malejczyk SDB (1951–1952).

Uwzględnieni w wykazie księża obowiązki katechetyczne pełnili zwykle nie dłużej niż dwa lata i byli kierowani do innej parafii w charakterze proboszczów, których również wówczas brakowało.

3. Okres wieloletniej i stabilnej posługi katechetycznej w latach 1952–1981

Od roku szkolnego 1952/1953 do posługi katechetycznej w Dębnie kierowano salezjanów, dla których katecheza była pasją. Pełniąc posługę słowa przez dłuższy czas w jednym ośrodku duszpasterskim, katecheci mieli możliwość nawiązywania przyjaznego kontaktu z młodzieżą, środowiskiem, a także mieli lepsze warunki doskonalenia swojego warsztatu pracy katechetycznej. Nie licząc się z wolą rodziców, naukę religii ze szkół publicznych usunięto w roku 1961[21]. W tym czasie katecheci otrzymali soborową definicję wychowania, które jest kształtowaniem osoby ludzkiej „w kierunku jej celu ostatecznego, a równocześnie dla dobra społeczeństwa i Kościoła przez harmonijny rozwój wrodzonych właściwości fizycznych, moralnych i intelektualnych”[22]. Gdy od roku szkolnego 1961/1962 utworzono klasę technikum ekonomicznego[23], rozpoczęło się stopniowe poszerzanie oferty edukacyjnej dla młodzieży, liceum ogólnokształcące systematycznie przeobrażało się w zespół szkół.

Posługę katechetów pełnili wtedy: ks. Mikołaj Płoski SDB (1952–1959), ks. mgr Jan Bartecki SDB (1956–1958), ks. Ignacy Czarnota SDB (1958–1968), ks. Ryszard Ptasiński SDB (1959–1965), ks. Jerzy Rydzewski SDB (1962–1963), ks. mgr Jan Bartecki SDB (1962–1966), ks. Stanisław Witold Citko SDB (1965–1970), ks. mgr Wacław Świerzbiołek (1966–1967), ks. Stanisław Snarski SDB (1966–1969), ks. Marian Jutkiewicz SDB (1967–1972), ks. mgr Andrzej Słowik SDB (1970–1973), ks. Henryk Korzeniowski (1972–1973), ks. Kazi-

---

[20] Por. tamże, s. 225.

[21] Z polskiej szkoły naukę religii usunięto „na podstawie ustawy o rozwoju oświaty i wychowania z 15 lipca 1961 r., w której zamieszczono deklarację świeckości szkoły. Akty wykonawcze – rozporządzenia do niej wprowadzały zakaz nauki religii w szkole. Świeckość szkoły utożsamiano z ateizacją całego nauczania i wychowania” (J. Szpet, *Przyszłość religii w polskiej szkole*, Poznań 2002, s. 13).

[22] *Konstytucja dogmatyczna o Kościele*, w: Sobór Watykański II, *Konstytucje. Dekrety. Deklaracje*. *Tekst łacińsko-polski*, Poznań 1968, nr 1.

[23] Por. J. Wysokiński, *Szkolnictwo i oświata*…, s. 366.

mierz Olędzki SDB (1973–1977), ks. Stanisław Ługowski SDB (1977–1978), ks. Stanisław Jankowiak SDB (1977–1980), ks. mgr Kazimierz Lewandowski SDB (1978–1983), ks. mgr Andrzej Słowik SDB (1980–1982).

4. Okres współpracy katechetów dekanatu Dębno w latach 1981–1990

Gdy w roku 1972 utworzono nowe diecezje na podstawie bulli papieża Pawła VI *Episcoporum Poloniae coetus*, a wśród nowo utworzonych także diecezję szczecińsko-kamieńską, w roku 1974 w Dębnie erygowano drugą parafię, która została powierzona gorliwemu kapłanowi – ks. kan. Alojzemu Słomińskiemu. Od roku szkolnego 1981/1982 w sali przy parafii św. Antoniego Padewskiego katechezę młodzieży podjął ks. mgr Jerzy Steckiewicz (1981–1982).

W tym okresie pracowali następujący katecheci: ks. mgr Zenon Kapłon SDB (1981–1986), ks. Henryk Koczorowski (1982–1985), ks. mgr Lesław Głuchowski SDB (1983–1986), ks. Henryk Melerski (1985–1987), ks. mgr Janusz Sikora SDB (1986–1988), ks. Witold Citko SDB (1986–1995), ks. Stanisław Mernios (1987–1988), ks. dr Józef Wilk SDB (1987–1992), ks. kan. mgr lic. Adam Komisarczyk (1988–1989), ks. mgr Andrzej Marchewka SDB (1988–1993), ks. kan. mgr Tadeusz Giedrys (1989–1990).

Trwający przez dziesięciolecia PRL-u sprzeciw społeczny przyczynił się do zapoczątkowania transformacji ustrojowej (1989–1990), a w ramach tej transformacji do powrotu lekcji religii do polskiej szkoły. Narzucana ludziom sowietyzacja w Polsce skompromitowała się. Jednakże przeznaczone głównie dla Polaka-katolika działania propagandowe, na zasadzie kropli drążącej skały, nie były zupełnie bez znaczenia[24]. W sprawie powrotu katechezy do szkoły publicznej były rozmowy na poziomie relacji dyplomatycznych, ale o tym, że nauka religii

[24] „Istnieje głęboka różnica między powrotem katechezy do szkół w 1956 a w 1990 r. W 1956 r. większość katechetów i rodziców pamiętała przedwojenne lekcje religii oraz żyła w atmosferze walki o prawo wolności sumienia. W 1990 większość katechetów i rodziców znała już tylko katechezę parafialną" (J. Charytański, *Program katechezy na poziomie licealnym w zmienionej sytuacji ekonomiczno-społecznej*, w: J. Krucina [red.], *Katecheza w szkole*, Wrocław 1992, s. 65).

ma stanowić element składowy systemu edukacji szkolnej, zadecydowały ostatecznie ustawy o systemie oświaty[25].

5. Okres twórczej współpracy związanej z posługą katechetyczną w szkole publicznej od 1990 roku

W czasie tzw. transformacji ateizm przeobraził się z teoretycznego w ateizm praktyczny. Zarówno szkoła, jak i katecheza znalazła się w sytuacji konfrontacji z ateizmem w postaci hedonistycznego i konsumpcyjnego modelu życia[26]. W tej sytuacji ustawa dotycząca oświaty deklarowała: „Szkoła powinna zapewnić uczniowi warunki niezbędne do jego rozwoju, przygotować go do wypełnienia obowiązków rodzinnych i obywatelskich"[27]. Z tak sformułowanym zadaniem wychowawczym szkoły w pełni zgadza się Kościół, który za pomocą innych słów postrzega zadanie wychowawcze szkoły jako przygotowanie „młodego człowieka do aktywnej i odpowiedzialnej obecności w świecie"[28]. Od roku szkolnego 1990/1991 w Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych nr 1 im. Juliusza Słowackiego w Dębnie zajęcia katechetyczne podejmowali katecheci, którymi byli najczęściej kapłani posługujący w duszpasterstwie obu parafii, chociaż zdarzali się także kapłani spoza Dębna. W roku szkolnym 2013/2014 do grona nauczycieli religii dołączył katecheta świecki. Lekcja religii w szkole publicznej jest jedynym przedmiotem, którego nauczanie znajduje uzasadnienie w Konstytucji Rzeczpospolitej Polskiej z 1997 roku[29].

W tym czasie posługę katechetyczną pełnili lub pełnią ją nadal: ks. Bogdan Guzikowski (1990–1992), ks. Franciszek Warniewski SDB (1991–1997),

---

[25] Por. C. Bartnik, *Nie poniewierać katechetami w szkołach*, „Nasz Dziennik" 207 (2012), s. 17. Preambuła do ustawy o systemie oświaty z dnia 7 września 1991 roku i dwukrotnie znowelizowana, 21 stycznia oraz 18 lutego 2000 roku, stwierdza, że „nauczanie i wychowanie, respektując chrześcijański system wartości, za podstawowe przyjmuje uniwersalne zasady etyki. Wychowanie musi być wychowaniem do wartości. Wartości stają się wyznacznikami życiowych wyborów i dążeń. One decydują o rozwoju osobowym człowieka. Przyjęty system wartości stanowi podstawę wyboru określonego postępowania oraz celu i sensu życia". Por. J. Szpet, *Przyszłość religii w polskiej szkole*, s. 11; H. Skorowski, *Kościół a polskie spory okresu transformacji*, Warszawa 2009, s. 167–168; D.M. Strzała, *Wychowanie do wartości w dobie pluralizmu*, „Wychowawca" 9 (2000), s. 4.

[26] Por. H. Skorowski, *Kościół a polskie spory okresu transformacji,* s. 165.

[27] Zob. Wstęp do ustawy o systemie oświaty z dnia 7 września 1991 roku. Por. A. Solak, *Sytuacja wychowawcza szkoły w kontekście katechezy*, w: R. Czekalski (red.), *Katecheza wobec wyzwań współczesności*, Płock 2001, s. 120.

[28] Por. H. Skorowski, *Kościół a polskie spory okresu transformacji*, s. 173.

[29] Por. S. Tyl, *Ogólnopolska konferencja naukowa „Religia i etyka w edukacji publicznej", Warszawa, 16 listopada 2012*, „Kościół i Prawo" 1 (2012), s. 252.

ks. mgr Jan Gierlach (1992–1994), ks. mgr Witold Drzyzgiewicz SDB (1993–1996), ks. mgr Marek Eliasz (1994–2008), ks. mgr Krzysztof Jarzynka (1994–1995), ks. mgr lic. Ryszard Wiencis (1994–1996), ks. mgr Grzegorz Chmiel (1995–1996), ks. Waldemar Grzelec SDB (1995–1998), ks. mgr Jan Jermak SDB (1995–2001), ks. Waldemar Dylewski SDB (1996–1997), ks. mgr Rafał Stęszewski (1996–1998), ks. mgr Marian Kowalski SDB (1997–1998), ks. mgr Ireneusz Guczkowski (1998–2000), ks. dr Zenon Kapłon SDB (1998–), ks. mgr Zbigniew Conder SDB (1999–2002), ks. Mariusz Dobrowolski (2000–2001), ks. mgr Piotr Suchy (2001–2002), ks. Adam Zygmunt (2002–2006), ks. Mirosław Staroszczyk (2006–2007), ks. mgr Henryk Łącki SDB (2007–2011), ks. mgr Marek Wesołowski (2008–2009), ks. mgr Janusz Skoczeń (2009–2013), ks. mgr Paweł Stefański SDB (2011), mgr Radosław Nowicki (2013–), ks. mgr Krzysztof Kobiela SDB (2015–).

Jan Paweł II nauczał, że jeśli aktywność szkoły zmierza do pełnej formacji uczniów, to nauczanie religii nie może nie kształtować swego charakteru „w odniesieniu do celów i kryteriów właściwych nowoczesnej strukturze oświaty. Z jednej strony ukazuje się ono jako wypełnienie prawa-obowiązku osoby ludzkiej, dla której religijne wykształcenie sumienia stanowi podstawowy przejaw wolności; z drugiej, musi być widziane jako służba, którą społeczeństwo świadczy wobec uczniów katolików”[30].

Zakończenie

Po zmianach, jakie zaszły po zakończeniu drugiej wojny światowej dla ludności zamieszkującej ziemie nad Odrą i Bałtykiem, jednym z najważniejszych problemów była sprawa katolickiego duszpasterstwa i katechizacji. Utworzone w roku szkolnym 1945/1946 Liceum Ogólnokształcące w Dębnie poszerzało swą ofertę oświatową dla młodzieży i z upływem czasu przekształciło się w Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 1 im. Juliusza Słowackiego w Dębnie. W ciągu minionych siedemdziesięciu lat katechizacji młodzieży uczącej się w tejże szkole są możliwe do zaobserwowania zmiany dotyczące przede wszystkim mentalności osób współtworzących katechezę oraz zmiany w uwarunkowaniach zewnętrznych katechezy. Z obserwowalnych zmian wynikają konkretne problemy, z którymi współczesna katecheza musi się zmierzyć.

---

[30] Por. Jan Paweł II, *Szkoła i religia*…

Głównym problemem współczesnej katechezy jest zauważalny u wielu osób i w wielu środowiskach wzorzec życia, „jak gdyby Boga nie było”[31]. Postrzeganemu wzorcowi życia „etsi Deus non daretur”[32] niekiedy towarzyszy brak potrzeby pytania o sens życia; u niejednej osoby lub w niektórych środowiskach egzystencja nie domaga się esencji dla samej siebie ani w ogóle jakiejkolwiek. Mimo wszystko pochodząca z takich środowisk młodzież także przychodzi na katechezę, ale do końca może nie być przekonana, w jakim celu w niej uczestniczy. Brak jest współczesnych badań nad wpływem tego wzorca zarówno na młodzież, ich rodziców, jak i katechetów.

Bibliografia

Archidiecezja szczecińsko-kamieńska. Struktura personalno-administracyjna, Szczecin 2015.

Bartnik C., *Nie poniewierać katechetami w szkołach*, „Nasz Dziennik” 207 (2012), s. 17–18.

Charytański J., *Program katechezy na poziomie licealnym w zmienionej sytuacji ekonomiczno-społecznej*, w: J. Krucina (red.), *Katecheza w szkole*, Wrocław 1992, s. 65–92.

Charytański J., *Zmagania o kształt katechezy w Polsce. Długa wspólna droga*, Kraków 2001.

Czekalski R. (red.), *Katecheza wobec wyzwań współczesności*, Płock 2001.

Elenco Generale della Societa di San Francesco di Sales, Torino 1946–2014.

Jachimowicz R., *Neudamm – Dębno przeszłość i teraźniejszość*, Dębno 1999.

Jachimowicz R., *Dębno. Tryptyk miasta*, Szczecin 2013.

Jałocha M., *Wychowanie do idei według Jana Pawła II*, „Remedium” 4 (2005), s. 1–3.

Jan Paweł II, *Adhortacja apostolska „Catechesi tradende”*, Rzym (16 października 1979), w: Jan Paweł II, *Adhortacje apostolskie*, Kraków 1996.

Jan Paweł II, *Szkoła i religia. Przemówienie do księży rzymskich*, 3, „L’Osservatore Romano” [wyd. polskie] 4 (1981).

Kapłon Z., *Okoliczności przybycia i początki posługi duszpasterskiej salezjanów w Dębnie*, w: J. Pietrzykowski, J. Wąsowicz (red.), *Da michi animas caetera tollae. Księga pamiątkowa dedykowana ks. Profesorowi Stanisławowi Wilkowi SDB w 70. rocznicę urodzin*, Piła 2014, s. 305–313.

---

[31] Życie, „jak gdyby Boga nie było”, jest tłumaczeniem myśli Grocjusza o życiu: „etsi Deus non daretur”. Por. J. Krucina, *Wprowadzenie (O chrześcijański sposób bycia człowiekiem)*, w: tenże (red.), *Katecheza w szkole*, Wrocław 1992, s. 5.

[32] Por. tamże.

Konstytucja dogmatyczna o Kościele, w: Sobór Watykański II, *Konstytucje. Dekrety. Deklaracje. Tekst polski. Nowe tłumaczenie*, Poznań 2002, s. 104–163.

Krucina J. (red.), *Katecheza w szkole*, Wrocław 1992.

Krucina J., *Wprowadzenie (O chrześcijański sposób bycia człowiekiem)*, w: J. Krucina (red.), *Katecheza w szkole*, Wrocław 1992, s. 5–10.

Pietrzykowski J., *Obecność Salezjanów Inspektorii św. Stanisława Kostki na Ziemiach Odzyskanych w latach 1945–1952*, Kutno 1990.

Romaniuk K., *Jezus-Katecheta*, Marki 1999.

Skorowski H., *Kościół a polskie spory okresu transformacji*, Warszawa 2009.

Solak A., *Sytuacja wychowawcza szkoły w kontekście katechezy*, w: R. Czekalski (red.), *Katecheza wobec wyzwań współczesności*, Płock 2001, s. 119–129.

Sołtys Z. i in. (red.), *45 lat Szkolnictwa Zawodowego w Dębnie 1961–2006*, Dębno 2006.

Sołtys Z. i in. (red.), *60-lecie Liceum Ogólnokształcącego w Dębnie 1945–2005*, Dębno 2005.

Söll P.G., *Die Salesianer Don Boscos (SDB) im Deutschen Sprachraum 1888–1988*, München 1989.

Strzała D.M., *Wychowanie do wartości w dobie pluralizmu*, „Wychowawca" 9 (2000), s. 4–7.

Szpet J., *Przyszłość religii w polskiej szkole*, Poznań 2002.

Szpet J., *Wprowadzenie*, w: D. Jackowiak, J. Szpet (red.), *Katecheza wobec zadań nowej szkoły. Materiały sympozjum zorganizowanego w dniach 22 maja i 18 września 1999 r.*, Poznań 1999, s. 7–8.

Wspomnienia Salezjanów z pracy duszpasterskiej na Ziemiach Odzyskanych, 1970 [mps].

Wysokiński J., *Szkolnictwo i oświata dorosłych*, w: T. Białecki (red.), *Z dziejów Ziemi Chojeńskiej*, Szczecin 1969, s. 359–373.

Z BADAŃ NAD POSŁUGĄ KATECHETYCZNĄ DLA MŁODZIEŻY W SZKOLE PUBLICZNEJ NA PRZYKŁADZIE LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCEGO – ZESPOŁU SZKÓŁ PONADGIMNAZJALNYCH W DĘBNIE W LATACH 1945–2015

Streszczenie

Głównym problemem wielu współczesnych ludzi jak i społeczności jest styl życia oparty na założeniu nieistnienia Pana Boga. Żyją oni tak, „jakby Bóg nie istniał" („etsi Deus non daretur"). Koncepcja życia opartego na takim założeniu owocuje niekiedy brakiem

ostatecznego sensu życia. Jest zjawiskiem obserwowalnym, że uczniowie wywodzący się ze środowisk żyjących według własnego programu „etsi Deus non daretur" pojawiają się sporadycznie lub częściej wraz ze swoją klasą także na lekcjach religii.

W ciągu minionych siedemdziesięciu lat katechizacji młodzieży z Liceum Ogólnokształcącego – Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych nr 1 w Dębnie są zauważalne zmiany w mentalności ludzi współtworzących katechezę. Takie zmiany sporadycznie stają się przyczyną powstawania problemów w zakresie kształcenia czy religijnego wychowania, ale nie są to problemy na bieżąco nierozwiązywalne. Mimo braku gruntownych naukowych badań w tym zakresie z napotkanymi problemami muszą się zmierzyć nie tylko katecheci, ale także młodzież i jej rodzice.

Słowa kluczowe: katecheza, lekcja religii, katecheci, szkoła publiczna

RESEARCH ON THE CATECHETICAL MINISTRY FOR YOUTH IN PUBLIC SCHOOL AS AN EXAMPLE HIGH SCHOOL – SECONDARY SCHOOL IN DEBNO 1945–2015

Summary

In the last seventy years of catechism of youth from the High School – Upper Secondary School No 1 in Debno, noticeable changes in the mentality of people co-creating the Catechesis as well as the changes in the external conditions of Catechesis can be Observed. Such changes result in many problems That the contemporary catechism must face.

The main issue lies in individual people and numerous communities perceiving life based on the model "as if God did not exist." Such concept of life based on "etsi Deus non daretur" is sometimes accompanied by a lack of ultimate meaning in life. Every so often, in many people and communities of the existence does not require an essence for themselves or any whatsoever. Despite the fact. That the pupils from dry communities attend the Catechesis, they are not fully aware of the reason why they are attending it. There is no current research Concerning the influence of dry stereotype on young people, Their parents as well as catechists.

Keywords: Catechesis, the lesson of religion, catechists, public school

Translated by Zenon Kapłon